

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน ต่อไปนี้
  - 1.1 การบริหารหลักสูตร
  - 1.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
  - 1.3 การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างในด้านเพศ ด้านอายุ ด้านวุฒิการศึกษา และด้านประสบการณ์ในตำแหน่ง
3. เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะ นำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยาการอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

- 1) ผู้บริหาร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ ได้กลุ่มตัวอย่าง 12 คน ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล
- 2) วิทยาการอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2550 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน นงลักษณ์ หะยีมะสาและ, 2540 : 70) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 178 คน ประชากรที่เป็นวิทยาการอิสลามศึกษา จำนวน 320 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

1) รูปแบบของเครื่องมือ

ก. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ทั้ง 3 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร รวมถึงข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาต่างๆ

ข. แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามของ นงลักษณ์ หะยีมะสาและ (2540 : 135-140) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2533) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 23 ข้อ และของ มะลิ ศรีชู และธีรยุทธ รัชชะ (2547 : 104-107) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน

จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 25 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไข โดยการตัดข้อความ และเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่ศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทราบถึงเพศ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิการศึกษาทางศาสนา และวุฒิการศึกษาทางสามัญ ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ใน 3 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตรมีจำนวน 24 ข้อ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีจำนวน 26 ข้อ การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรมีจำนวน 20 ข้อ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) มี 5 ระดับด้วยกัน คือ

1. หมายถึง ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรมากที่สุด
2. หมายถึง ระดับการใช้หลักสูตรปัญหามาก
3. หมายถึง ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรปานกลาง
4. หมายถึง ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรน้อย
5. หมายถึง ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงการปฏิบัติการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 3 ด้าน

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 178 ฉบับ ตอบแบบสอบถามและได้รับคืนมา จำนวน 178 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และขอสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการรวม 12 คน ตอบรับการสัมภาษณ์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นปัญหาตามรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

ข. แบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิการศึกษาทางศาสนา และวุฒิการศึกษาทางสามัญ โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าร้อยละและความถี่

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี

2.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของระดับปัญหาการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาตามลักษณะงานโดยภาพรวมและรายด้าน

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลตามลักษณะงานโดยภาพรวมและรายด้าน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรของวิทยากรอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 ทดสอบค่า t – test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการใช้หลักสูตรของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยเปรียบเทียบด้านเพศ

2.4 ทดสอบค่า F- test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการใช้หลักสูตรของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยเปรียบเทียบด้านอายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และวุฒิการศึกษาทางศาสนาและวุฒิการศึกษาทางสามัญ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยาการอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยาการอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและแต่ละด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมและแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยาการอิสลามศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษาทางศาสนา และวุฒิการศึกษาทางสามัญพบว่า

2.1 วิทยาการอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 วิทยาการอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 วิทยาการอิสลามศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 วิทยาการอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาทางศาสนาต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 วิทยาการอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาทางสามัญต่างกัน มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาวิทยาการอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทมีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลาม

ศึกษา) โดยรวมมากกว่าวิทยาการอิสลามศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลของการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยาการอิสลามในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับงานด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีดังนี้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามระบุ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือควรกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ให้มากขึ้น รองลงมา คือ ทางผู้เกี่ยวข้องควรมีการจัดการอบรมให้ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ตลอดจนวิทยาการอิสลามศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามระบุ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด จัดกิจกรรมนิทรรศการให้ผู้เรียนอิสลามศึกษาได้ศึกษาอย่างเต็มที่ รองลงมา คือ จัดหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับช่วงชั้น หน่วยการเรียนรู้บางส่วนไม่เหมาะสมกับช่วงชั้น

3.3 ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามระบุ ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เช่น แบบเรียน แผ่นดิสก์ วีซีดี หรือ ดีวีดี และสไลด์ เป็นต้น แจกจ่ายตามสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับวิทยากร และนักเรียน รองลงมา คือ ทักษะศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า วิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานีมีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ด้านการบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ในภาพรวมและแต่ละด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน ต่อไปนี้
การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1.1 ด้านการบริหารและบริการหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดหลักสูตรอิสลามศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เนื่องจากปัจจุบัน สถานศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์ของแต่ละสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางลักษณ์ หะยีมะสา และ (2540 : 106) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2521) ของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามมีปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2521) มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของมะลิ ศรีชู และรัชชะ (2549 : 90) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ได้ประกาศเอาไว้ นั้นยากต่อการนำไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและที่ตั้งของสถานศึกษารวมทั้งพันธกิจไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ครูผู้สอนในสถานศึกษายังขาดประสบการณ์ ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยากรอิสลามศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) หลักสูตรไม่เหมาะสมกับโรงเรียน วิทยากรยังขาดประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษา และขาดการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรสถานศึกษาดังนั้น วิทยากรอิสลามศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ควรมีการอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน

ต่างๆ พัฒนาวิทยาการอิสลามศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสร้างเอกภาพในการจัดการเรียนรู้ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษามากขึ้น

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนำผลการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาไปปรับปรุงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพศาล คงภิรมย์ชั้น (2547 : 62) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสถานภาพการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูโรงเรียนเซนต์หลุย ฉะเชิงเทรา พบว่า สภาพปัญหาในการประเมินผลการเรียนรู้ ในด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน และการประเมินกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่ามีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 58) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 พบว่า ควรปรับปรุงในเรื่องการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ให้ชุมชน หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลงานของลูกหลานของตนเอง และเน้นกระบวนการคิดของตนเองเพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑารัตน์ อินทเสนา(2545 :บทคัดย่อ)ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่า ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจ วิธีการและกระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาการอิสลามศึกษา ไม่มีความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษาอย่างดีพอ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ขาดทักษะในการประเมิน มีความยุ่งยากในการสร้างแบบประเมิน ต้องใช้เวลาในการประเมินมาก ไม่มีการประเมินด้วยวิธีการหลากหลาย ขาดสื่อและอุปกรณ์ในการประเมิน วิทยาการอิสลามศึกษาส่วนมากไม่มีความถนัดเกี่ยวกับเรื่องนี้

1.3 ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ การประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ยังไม่ดำเนินการใช้ หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2544 (ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 จนถึง 2550 นี้ การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวครบวงจร คือ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสืบเนื่องจากผลการวิจัยและติดตามประเมินผลของหน่วยงานต่างๆ ที่พบว่า

ครูไม่อาจประสานงานระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งด้วยปัจจัยหลายๆอย่างมาเกี่ยวข้อง ไม่สามารถมาผนึกกำลังกัน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : บทนำ)

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในอดีตการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน หรือโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ผู้บริหารและวิทยากรอิสลามศึกษาแต่ละโรงเรียนไม่ได้มีโอกาสพบปะ หรือแลกเปลี่ยนแนวคิดระหว่างกัน ต่างคนต่างสอนหลักสูตรของตัวเอง โดยไม่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ที่เกี่ยวกับอิสลามศึกษา) เป็นแกนกลางในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างในด้านเพศ ด้านอายุ ด้านประสบการณ์ในตำแหน่ง ด้านวุฒิการศึกษาทางศาสนา และด้านวุฒิการศึกษาทางสามัญ

2.1 วิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีเพศต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญศรี สิดิ (2545 :85) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถภาพการสอนของครูมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 2 ตามการประเมินของนักเรียน พบว่า ครูชายและหญิงมีสมรรถภาพการสอน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะในปัจจุบันบุคลากรทั้งเพศชาย และหญิง ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร และกระบวนการจัดเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และทักษะต่างๆครูผู้สอนควรเป็นผู้รอบรู้ในวิชาศาสนาอิสลามและสามัญ

สะการียา แวโซะ (2550 :132)

2.2 วิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมพล และชัน (2550 :118-119) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีทรศนะไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูอิสลามศึกษายังมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมๆ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังรูปแบบวิธีการสอนและถ่ายทอดมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

คือ เป็นการสอนแบบบรรยายและอธิบายไปตามหนังสือ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวกและง่ายสำหรับครูมากกว่า และอีกส่วนหนึ่งคือ ครูมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นจึงไม่ค่อยมีการคิดวิธีการหรือรูปแบบใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนเท่าที่ควร ดังนั้นสภาพการดำเนินการเรียนการสอนจึงไม่มีความแตกต่างกัน

2.3 วิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกรียงไกร คำเหลือง (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาในการวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า ครูพลศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษาไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์น้อย กับครูที่มีประสบการณ์มากไม่แตกต่างกัน จะแตกต่างกันก็ตรงที่การปฏิบัติงานครูมีความกระตือรือร้นมากขึ้นแค่ไหน จะใช้ทฤษฎีใดบ้างในการแก้ปัญหาด้านต่างๆ

2.4 วิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาทางศาสนาต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะวิทยากรอิสลามศึกษาเฉลี่ยโดยส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และจะมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี ปัญหาต่างๆจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอิสลามศึกษา ไม่สามารถเอาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ และไม่สามารถนำแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.5 วิทยากรอิสลามศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาทางสามัญต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนต้องมีหลักสูตรและระเบียบแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนจึงจะได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่ใ้วางไว้ สุวิทย์ นิลราช (2547 : 111) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางว่า ควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในทางใด และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 23-24) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีตั้งแต่ตัวผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ฉะนั้นการพัฒนาปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาในด้านความชัดเจนและด้านหลักเกณฑ์ของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะทำให้ครูผู้สอนสามารถแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนได้ง่ายขึ้น และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ควรจัดให้การอบรม สัมมนา เกี่ยวกับเรื่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ที่เกี่ยวกับอิสลามศึกษา) แก่ผู้บริหารและวิทยากรอิสลามศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อให้วิทยากรอิสลามศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ควรกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากขึ้น โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ เอกสาร หนังสือประกอบการค้นคว้า อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนอิสลามศึกษาที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ให้เพียงพอ

4. ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียนให้ความรู้แก่วิทยากรอิสลามศึกษาในเรื่องการวัดและประเมินผล เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ขั้นตอน การสร้างเครื่องมือ และแนวทางในการวัดและประเมินผลอิสลามศึกษา

5. ผู้บริหาร และหัวหน้างานวิชาการ ควรให้ความสนใจและเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ที่เกี่ยวกับอิสลามศึกษา) ให้เท่าเทียมกับกลุ่มสาระอื่นๆ และควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มสาระดังกล่าว และควรให้คำปรึกษา หรือแนะนำเมื่อวิทยากรอิสลามศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

6. ควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่วิทยากรอิสลามศึกษา ถึงขั้นตอน วิธีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพวิทยากรอิสลามศึกษา และได้นำความรู้จากการวิจัยไปปรับปรุงแก้ปัญหาผู้เรียนที่ได้จากการวิจัยต่อไป

7. วิทยากรอิสลามศึกษาควรพัฒนาตนเองในด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เช่น ด้านวิชาการควรศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรให้ถ่องแท้ หมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ก็เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของวิทยากรเองและผู้เรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (อิสลามศึกษา) ของวิทยากรอิสลามศึกษา กับหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของวิทยากรอิสลามศึกษา ตามตัวแปรอื่นๆ เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก